

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі
та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від 20.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	Ж "Транспорт та послуги"
Спеціальність	ЖЗ "Туризм та рекреація"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	"Туризм"

Статус дисципліни

Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова

українська

Розробник:

Доктор філософії з туризму,
доцент

Катерина БОБК

Завідувач кафедри
підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу

Марина САЛУН

Гарант програми

Олена СТРИЖАК

ВСТУП

Сучасний розвиток туристичної галузі потребує високого рівня професійної підготовки фахівців у сфері організації екскурсійної діяльності, здатних ефективно планувати, проектувати та реалізовувати екскурсійні заходи. Екскурсійна діяльність відіграє ключову роль у формуванні туристичного продукту, розвитку культурного та пізнавального туризму, підвищенні конкурентоспроможності територій на національному та міжнародному рівнях.

Майбутні фахівці повинні володіти знаннями про особливості організації екскурсійних маршрутів, методи проведення екскурсій, правила роботи з групами туристів, а також культурологічні, історичні та соціально-економічні аспекти регіонів, у яких проводяться заходи. Чим глибше розуміння цих аспектів, тим ефективніше здобувач вищої освіти зможе організувати екскурсійну діяльність та забезпечити високу якість туристичного сервісу.

У зв'язку з цим зростає актуальність дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» для підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Туризм і рекреація». Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері екскурсійної діяльності майбутньому фахівцю необхідно знати структуру та специфіку екскурсійних послуг, методи оцінки туристично-рекреаційного потенціалу територій, а також принципи взаємодії з туристами та культурним середовищем.

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, професійних компетенцій та практичних навичок для самостійного планування, організації та проведення екскурсійних заходів, забезпечення високої якості екскурсійних послуг відповідно до сучасних стандартів туризму та культурної спадщини.

Завдання дисципліни:

- вивчення теоретичних основ організації екскурсійної діяльності;
- аналіз туристично-рекреаційних ресурсів та визначення їх значення для формування екскурсійного продукту;
- ознайомлення з видами екскурсій та методиками їх організації;
- формування навичок розробки та планування екскурсійних маршрутів;
- набуття практичного досвіду проведення екскурсій для різних категорій туристів;
- вивчення культурологічних, історичних та соціально-економічних аспектів територій, які використовуються в екскурсійних програмах;
- оцінка ефективності екскурсійної діяльності та її впливу на розвиток туризму в регіоні.

Об'єкт вивчення дисципліни – процес організації та реалізації екскурсійної діяльності, формування екскурсійних продуктів і туристично-рекреаційних маршрутів.

Предмет дисципліни – теоретичні, методичні та практичні аспекти планування, організації та проведення екскурсій, управління туристичними групами.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна ОК20

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH 4	ЗК4, ЗК5, ЗК10, ЗК11, СК2, СК3, СК4, СК5, СК7, СК10
PH 5	ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8, СК2, СК3, СК4, СК5
PH 6	ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК7, ЗК14, СК1, СК2, СК4, СК6, СК8, СК12
PH 9	ЗК1, ЗК4, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК9, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12, СК13, СК14, СК15, СК16
PH 12	ЗК1, ЗК5, ЗК8, ЗК9, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК1, СК3, СК8, СК9, СК11, СК13, СК14, СК15

де, PH4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

PH5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

PH6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

PH9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

PH10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.
- СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.
- СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.
- СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.
- СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
- СК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.
- СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.
- СК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.
- СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
- СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.
- СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.
- СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.
- СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.
- СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.
- СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та історія екскурсійної діяльності.

Тема 1. Основи екскурсійної справи, історія, етапи розвитку в Україні та світі

1.1. Екскурсійна справа як складова туристичної діяльності.

Сутність екскурсійної справи, її місце у системі туризму та рекреації. Екскурсія як форма пізнавальної діяльності та як туристична послуга. Соціально-культурне та економічне значення екскурсій у розвитку туристичних дестинацій.

1.2. Історичні етапи розвитку екскурсійної діяльності у світі.

Основні етапи становлення екскурсійної діяльності: від освітніх і паломницьких подорожей до організованих форм масового туризму. Формування професії екскурсовода. Вплив суспільно-економічних і політичних процесів на розвиток екскурсій.

1.3. Розвиток екскурсійної діяльності в Україні та сучасні тенденції.

Особливості становлення та розвитку екскурсійної справи в Україні. Роль культурно-освітніх інституцій і професійних об'єднань. Сучасні тенденції та напрями розвитку екскурсійної діяльності.

Тема 2. Екскурсія: сутність, функції, ознаки

2.1. Поняття та сутність екскурсії.

Визначення екскурсії, її основні характеристики та особливості. Взаємозв'язок мети, теми та змісту екскурсії. Екскурсія як цілісний організований процес.

2.2. Функції екскурсії у туризмі та рекреації.

Пізнавальна, виховна, інформаційна, рекреаційна та комунікативна функції екскурсії. Значення екскурсій у формуванні туристичного досвіду та культурної обізнаності.

2.3. Ознаки екскурсії як туристичної послуги.

Основні елементи екскурсії: об'єкти показу, екскурсовод, екскурсійна група, маршрут, час проведення. Відмінність екскурсії від суміжних форм туристичної діяльності.

Тема 3. Види та зміст екскурсій

3.1. Класифікація екскурсій за змістом і тематикою.

Оглядові та тематичні екскурсії. Основні тематичні напрями екскурсійної діяльності (історичні, культурні, природничі, виробничі тощо).

3.2. Класифікація екскурсій за формою організації та способом проведення.

Пішохідні, транспортні, комбіновані, музейні, інтерактивні екскурсії. Індивідуальні та групові екскурсії.

3.3. Зміст екскурсії та принципи його формування.

Структура екскурсійного матеріалу. Вимоги до відбору об'єктів показу та інформаційного наповнення екскурсії.

Тема 4. Показ та розповідь в екскурсії: співвідношення між ними

4.1. Показ як основа екскурсійного процесу.

Сутність показу, його роль у сприйнятті екскурсійного матеріалу. Об'єкти показу та принципи їх добору.

4.2. Розповідь в екскурсії та її функціональне призначення.

Розповідь як засіб інтерпретації об'єктів показу. Вимоги до змісту та форми екскурсійної розповіді.

4.3. Взаємодія показу та розповіді.

Співвідношення наочного та словесного компонентів екскурсії. Значення їх поєднання для ефективності екскурсійного обслуговування.

Змістовий модуль 2. Технологія створення екскурсії, методи та прийоми проведення екскурсії

Тема 5. Методика підготовки нової екскурсії

5.1. Етапи підготовки екскурсії.

Вибір теми екскурсії, визначення мети, завдань та цільової аудиторії. Добір екскурсійних об'єктів і джерел інформації.

5.2. Планування екскурсійного маршруту.

Розроблення маршруту екскурсії. Структура екскурсії: вступ, основна частина, висновки. Логіка побудови екскурсійного показу.

5.3. Підготовка текстового та методичного забезпечення екскурсії.

Контрольний та індивідуальний тексти екскурсії. Картки об'єктів та інші методичні матеріали.

Тема 6. Методика проведення екскурсії. Методичні прийоми показу та розповіді

6.1. Організаційні аспекти проведення екскурсії.

Підготовка та інструктаж екскурсійної групи. Організація процесу показу та розповіді під час екскурсії.

6.2. Методичні прийоми показу.

Основні прийоми показу екскурсійних об'єктів та їх використання у процесі екскурсії.

6.3. Методичні прийоми розповіді.

Прийоми побудови та подання екскурсійної розповіді. Забезпечення доступності та виразності інформації.

Тема 7. Організація екскурсійних послуг на туристично-екскурсійних підприємствах

7.1. Система організації екскурсійних послуг.

Типи туристично-екскурсійних підприємств. Планування та координація екскурсійної діяльності.

7.2. Управління якістю екскурсійного обслуговування.

Стандарти якості екскурсійних послуг. Контроль та оцінка ефективності екскурсійної діяльності.

7.3. Екскурсійні послуги у структурі туристичного продукту.

Роль екскурсій у формуванні комплексного туристичного продукту та конкурентоспроможності підприємств.

Змістовий модуль 3. Професійні навички екскурсовода

Тема 8. Професійні вимоги, складові професії

8.1. Професія екскурсовода та її специфіка.

Роль екскурсовода у туристичній діяльності. Основні функції та обов'язки екскурсовода.

8.2. Професійні компетентності екскурсовода.

Фахові знання, комунікативні навички, культура мовлення та етика професійної діяльності.

8.3. Особистісні якості екскурсовода.

Вимоги до особистісних якостей екскурсовода. Значення професійної майстерності та саморозвитку.

Тема 9. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Особливості проведення різних видів екскурсій

9.1. Сутність та принципи диференційованого підходу.

Диференціація екскурсійних послуг залежно від цільової аудиторії. Формування екскурсійних груп.

9.2. Особливості проведення екскурсій для різних категорій екскурсантів.

9.3. Сучасні формати та види екскурсій.

Підготовка та проведення екскурсій для різних вікових, соціальних і професійних груп.

Інтерактивні, тематичні, авторські та інноваційні формати екскурсійної діяльності.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг план навчальної дисципліни».

Перелік практичних (семінарських) та самостійних занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та самостійних занять

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Проаналізувати місце екскурсійної діяльності в системі туризму та рекреації, визначити її соціально-культурне та економічне значення для розвитку туристичних дестинацій
Тема 2. Завдання 2.	Узагальнити наукові підходи до визначення поняття «екскурсія» та охарактеризувати її основні функції. Сформулювати власне визначення екскурсії та проілюструвати його прикладом конкретного екскурсійного продукту
Тема 3. Завдання 3.	Класифікувати екскурсії за змістом, тематикою та формою організації. Запропонувати концепцію тематичної екскурсії для обраної туристичної дестинації з коротким описом її змісту та цільової аудиторії.

Тема 4. Завдання 4.	Проаналізувати співвідношення показу та розповіді в екскурсійному процесі та їх вплив на сприйняття інформації екскурсантами. Підготувати фрагмент екскурсійної розповіді до одного об'єкта показу з урахуванням особливостей подачі матеріалу
Тема 5. Завдання 5.	Обґрунтувати вибір теми, мети та цільової аудиторії екскурсії. Розробити маршрут екскурсії з доббором об'єктів показу та розрахувати загальну тривалість екскурсії, час показу окремих об'єктів і логіку їх послідовності
Тема 6. Завдання 6.	Опрацювати організаційні аспекти проведення екскурсії та особливості використання методичних прийомів показу і розповіді. Виконати розрахунок оптимальної кількості екскурсантів у групі, темпу проведення екскурсії та часових параметрів окремих етапів екскурсійного маршруту.
Тема 7. Завдання 7.	Проаналізувати організацію екскурсійних послуг на туристично-екскурсійному підприємстві та роль екскурсій у структурі туристичного продукту. Виконати розрахунок вартості екскурсії з урахуванням основних витрат і обґрунтувати економічну доцільність екскурсійної послуги.
Тема 8. Завдання 8.	Охарактеризувати професійні та особистісні вимоги до сучасного екскурсовода, проаналізувати фахові компетентності та етичні норми професійної діяльності. Скласти узагальнений професійний профіль екскурсовода з урахуванням вимог міжкультурної комунікації.
Тема 9. Завдання 9.	Проаналізувати диференційований підхід до екскурсійного обслуговування різних категорій екскурсантів. Розробити концепцію екскурсії для конкретної цільової аудиторії з урахуванням культурних особливостей регіону, міжнародного досвіду та орієнтованих організаційних параметрів проведення. Обґрунтувати економічну доцільність розробленої екскурсії

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1–9	Вивчення лекційного матеріалу з теоретичних та організаційно-методичних засад екскурсійної діяльності, включаючи історію розвитку, класифікацію екскурсій, сучасні тенденції розвитку екскурсійного продукту.
Тема 1–9	Підготовка до практичних занять
Тема 3,6,8	Підготовка мультимедійної презентації або візуального матеріалу (інфографіки, ментальної карти) з аналізом екскурсійних ресурсів території, особливостей

	екскурсійної тематики та привабливості екскурсійного продукту для різних цільових аудиторій.
Тема 5, 9	Підготовка до контрольної роботи: систематизація теоретичного матеріалу, виконання розрахункових та аналітичних завдань
Тема 9	Розроблення концепції екскурсії для конкретної цільової аудиторії з урахуванням специфіки події, культурних особливостей регіону та міжкультурних відмінностей у сприйнятті екскурсійного продукту.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено використання комбінованого підходу, що поєднує словесні, діалогові та демонстраційні методи:

Словесні (лекція (Тема 1, 3, 4, 5, 6, 8,), проблемна лекція (Тема 2, 7), лекція-діалог (Тема 9)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-9)).

Практичні (практична робота (Тема 1, 2, 6, 8,), кейс-метод (Тема 4, 7, 8), презентація (Тема 3, 4, 5, 7, 9)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних і семінарських занять та має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти щодо виконання конкретної роботи й оцінюється сумою набраних балів: максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти складати екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Поточний контроль: компетентісно орієнтовні завдання (50 балів); письмова контрольна робота (20 балів); колоквіум (30 балів)

Підсумковий контроль за II семестр включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час

екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається підсумовуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: завдання за темами; поточні контрольні роботи; опитування та презентації за темами; колоквіуми.

Семестровий контроль: Екзамен.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність «ІЗ Туризм і рекреація»

Освітньо-професійна програма «Туризм».

Навчальна дисципліна «Організація екскурсійної діяльності»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

ЗАВДАННЯ 1 (5 балів)

Класифікація екскурсій. Відмінності оглядової екскурсії від інших видів екскурсій.

ЗАВДАННЯ 2 (5 балів)

Вміння та навички екскурсовода: поняття, класифікація, формування, використання в екскурсіях.

ЗАВДАННЯ 3 (15 балів)

Для групи з 30 осіб організовується екскурсія з автобусом.

Витрати:

Оренда автобуса – 3000 грн,

Оплата екскурсовода – 400 грн/год (2 год),

Вхідні квитки – 70 грн/особа,

Націнка – 20%.

Розрахувати вартість туру на одну особу.

ЗАВДАННЯ 4 (15 балів)

Розробіть авторську концепцію екскурсії для молоді у форматі «екскурсія-квест». Обґрунтуйте вибір теми, інтерактивних елементів і методів залучення аудиторії.

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу

протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.

Екзаменатор доктор філософії з туризму, доцент Вовк К.М,

Зав. кафедрою д.е.н., професор Салун М. М.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Таблиця 4

Завдання	Бал	Критерії оцінювання
Завдання 1-2 (стереотипне) (1 завдання -5 балів) (2 завдання - 5 балів)	1–2	Відповідь не надано або містить суттєві помилки; основні поняття не розкрито.
	3–4	Поняття наведено частково, визначення неповне; приклади або аргументація обмежені.
	5	Завдання виконано повністю: наведено коректні визначення, класифікації, приклади; показано розуміння матеріалу, висновки відповідають суті завдання.
Завдання 3 (діагностичне)	1-4	Завдання частково виконано: наведені невірні поняття, класифікації або формули; висновки відсутні або некоректні.

(15 балів)	5-8	Завдання виконано частково: розрахунки частково коректні, логіка розподілу показників частково відсутня; висновки неповні.
	9-12	Завдання виконано: формули та розрахунки правильні, але висновки частково неповні або логічно не обґрунтовані.
	13-15	Завдання виконано повністю: формули, розрахунки, поняття правильні, проведено обґрунтований аналіз; висновки логічні та аргументовані.
Завдання 4 (евристичне) (15 балів)	1-4	Завдання частково виконано: запропоновані шляхи вирішення нелогічні; висновки відсутні або некоректні.
	5-8	Завдання виконано частково: пропозиції наведені, але без аргументації та аналізу; висновки неповні
	9-12	Завдання виконано: практичні рішення наведено, але аналіз або аргументація неповні; висновки частково сформульовані.
	13-15	Завдання виконано повністю: пропозиції практичних рішень аргументовані; показано здатність до аналізу, висновки логічні та обґрунтовані.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економіка рекреації та туризму [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр [та ін.] ; Харківський національний

економічний університет ім. С. Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. - 346 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26223>

2. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с. URL: <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/584/1/%D0%95%D0%9A%D0%A1%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%A1%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%AF%202022.pdf>.

3. Чернишова Т. М. Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2022. 160 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13044/1/OED_2022_160p.pdf

4. Доценко А. І. Туристичне країнознавство: навчальний посібник. Київ: Університет «Україна», 2022. 148 с.

Додаткова

5. Вовк К.М. Подієва екскурсія як інноваційний туристичний продукт: методики оцінювання міжнародні стандарти та практичне впровадження. РОЗВИТОК МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ТРАНСПОРТІ, № 1 (90), 2025.- С.175-190 DOI: <https://doi.10.31375/2226-1915-2025-1-175-192>

6. Старинець, О., Шестель, О., & Матвійчук, Л. (2023). НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКСКУРСІЙ В УКРАЇНІ. Innovations and Technologies in the Service Sphere and Food Industry, (3 (9), 66-70. [https://doi.org/10.32782/2708-4949.3\(9\).2023.11](https://doi.org/10.32782/2708-4949.3(9).2023.11)

7. Лисюк Т. В., Костів Б. Т. Інноваційні підходи до цифровізації екскурсійної діяльності в умовах трансформації туристичного простору // Економіка та суспільство. – 2025. – № 74. – DOI: 10.32782/2524-0072/2025-74-34.

8. Маланюк Т.З., Базіняк І.І. Організація екскурсійної діяльності: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський

національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 30 с. URL: https://kotusd.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/29/2025/02/malaniuk-t_orhanizatsiia-ekskursijnoi-diialnosti.pdf.

9. Pohuda N., Stefanov T., Vovk K., Sushchenko O., Petrova M. International Environmental Standards in Sustainable Tourism: A Globalized Perspective and Security Challenges / N. Pohuda, T. Stefanov, K. Vovk, O. Sushchenko, M. Petrova // Globalization, Global Security, and New International Realities for Modern Democracies. — 2025. — 34 p. — ISBN 979-8-3373-1355-9. — DOI: 10.4018/979-8-3373-1355-9.ch018.

10. Dolynska O., Hutsal L., Dolynskiy I. Modern types of excursion activities // Journal of Education, Health and Sport. — 2024. — Vol. 68. — DOI: 10.12775/JEHS.2024.68.55946.

Інформаційні ресурси

11. Всеукраїнська Асоціація Гідів. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uaguides.com> .

12. Національна туристична організація України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://nto.ua/> .

13. Нормативні акти України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws> .

14. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (WTO) Режим доступу : <https://www.unwto.org/> .

15. Офіційний сайт Державного агентства з розвитку туризму. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.tourism.gov.ua> .

16. Про Туризм: Закон України від 15.09.1995 р. (док. № 324/95 –ВР ред. від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу, від 20 жовтня 2004

року № 1344/9943. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04>.

18. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини Конвенцію ратифіковано Указом Президії Верховної Ради. Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради України. N 6673-XI (6673-11) від 04.10.88 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089?lang=en#Text

19. Асоціація в'їзних туристичних операторів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.aitoukraine.org/> 18.Eurostat [Electronic resource]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>.

20. European federation of tourist guide associations. – [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.feg-touristguides.com> .

21. World Federation of Tourist Guide Associations. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.wftga.org> .

22. World Tourism Organisation. UNWTO. [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.un.org/regularprocess/content/united-nations-world-tourism-organization-unwto>